

Ansökan folkhälsobidrag för 2019

Frivilliga organisationer har möjlighet att söka bidrag från Västerbottens läns landsting för att främja folkhälsan. Både länsorganisationer och mindre föreningar kan söka pengar för sitt hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Riksdagen har fastställt ett nationellt folkhälsomål "att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen" samt 11 målområden. Målområdena omfattar de bestämningsfaktorer som har störst betydelse för folkhälsan. Det förebyggande arbetet ska utgå från något/några av de 11 nationella målområdena samt landstingets tolfte om psykisk hälsa.

I ansökningsblankett önskas svar på följande frågor:

- Vad ska ni göra?
- Varför vill ni göra det?
- Vilka är era målgrupper?
- Vilka målområden anknyter ni till?
- Vilka andra samarbetsparter finns? (studieförbund, kommun, annan organisation)
- Ekonomisk kalkyl

Beslut om beviljat bidrag

Inkomna ansökningar bereds av Samverkansnämnden som beslutar om fördelning av medel vid sitt sammanträde i slutet av varje år. Därefter skickas beslut ut till respektive förening. Bidrag betalas ut i början av varje kalenderår.

Uppföljning

Skriftlig redovisning om genomförda insatser skickas in till Västerbottens läns landsting senast 30 april nästkommande år.

Bidrag beviljas bara om återrapportering av föregående års folkhälsobidrag inkommit i tid, det vill säga före 30 april året efter det år som folkhälsobidraget gällde. Till exempel folkhälsobidrag beviljat för 2017 ska återrapporteras före 30 april 2018 för att föreningen ska ha möjlighet att söka bidrag 2019.

En gemensam frivilligdag arrangeras av landstinget och varje år inbjuds ett antal föreningar som erhållit finansiellt stöd för föregående år att redovisa sitt arbete för berörda politiker, tjänstepersoner samt varandra. Dessa inbjudna föreningar ska även skicka in skriftlig återrapportering.

Vid frågor kontakta mona.wennberg@vll.se 090-785 71 94.

Kom ihåg att fylla i **alla** uppgifter!

Ansökan inlämnas senast måndag den 17 september 2018.

.....
.....
.....

Målgrupp

Barn, ungdomar och vuxna med frihetsberövade föräldrar och anhöriga.
Yrkesverksamma som möter dessa barn, ungdomar och vuxna.

Tidplan

1 januari – 31 december 2019

Vilket/vilka av följande målområden ingår i uppdraget

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Hälsa i arbetslivet
- Miljöer och produkter
- Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
- Skydd mot smittspridning
- Sexualitet och reproduktiv hälsa
- Fysisk aktivitet
- Matvanor och livsmedel
- Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel
- Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa

Hur följer ni upp ert arbete?

Statistik förs. Kontinuerliga utvärderingar och avstämningar görs med de som får stöd. Kumulus håller regelbundna nätverks- och samverkansträffar med andra yrkessamma aktörer. En slutlig större utvärdering sker under det sista kvartalet och en rapport skrivs.

Vilka samarbetspartners har ni?

Solrosen/Göteborgs Räddningsmission och Erikshjälpen

Ange här om ni har bidrag från andra aktörer och i så fall vilka dessa aktörer är (tex kommun, studieförbund).

Då vårt projektbidrag från Allmänna Arvsfonden tar slut under 2018 har vi inte några andra finansiärer klara för verksamheten i dagsläget. Vi har dock sökt och kommer att söka bidrag från olika stiftelser och fonder. Även statsbidrag kommer att sökas från Kriminalvården men vi vet inte om och i så fall hur mycket vi beviljas för 2019.

Ekonomisk kalkyl

Intäkter	Kronor	Kostnader	Kronor
0		Personal	117 000
		Lokal/kontor	15 000
		Resor	10 000
		Aktiviteter/fika	6 000
		Utrustning/material	5 000
		Infospridning/Marknadsföring	10 000
Summa	0	Summa	163 000

Kryssa i de påståenden som stämmer med er förening:

- Föreningen är demokratisk Ja Nej
- Föreningen har en styrelse med minst tre medlemmar Ja Nej
- Föreningen har revisor Ja Nej
- Föreningen har återrapporterat eventuella tidigare folkhälso-
bidrag från landstinget Ja Nej

Kontaktperson:

Namn: Pernilla Fredriksson

Telefon: 090-17 12 34

E-mail: kumulus@oppengemenskap.se

Ansökan inlämnas senast måndag den 17 september 2018

Via mail:

landstinget@vll.se

Märk ansökan "Folkhälsobidrag 2019"

Via post:

Västerbottens läns landsting

Diariet

Köksvägen 11, 901 89 Umeå

Märk ansökan "Folkhälsobidrag 2019"

Beskrivning

Vad ska göras:

Bakgrund/syfte/målgrupp

Öppen Gemenskap är en ideell förening i Umeå med kristen värdegrund som har bedrivit stöd för socialt utsatta människor sedan 1972. Öppen Gemenskaps grundverksamhet består av akutboende, kvinnojour med skyddat boende för kvinnor som lider av psykisk ohälsa eller missbruk samt Öppet Hus för personer med psykisk ohälsa eller missbruk. Öppen Gemenskap kan jämföras vid en stadsmission och år 2019 kommer föreningen också att ansöka om att bli Umeå Stadsmission. Öppen Gemenskap har en lång tradition av att arbeta mycket nära socialt utsatta och därigenom tidigt kunna upptäcka s.k. behovshål som inte tillgodoses av någon annan aktör.

Öppen Gemenskap har sedan 2015 med stöd av medel från Allmänna Arvsfonden, Kriminalvården och VLL:s Folkhälsobidrag bedrivit stödverksamhet i projekt Kumulus för barn och ungdomar med en frihetsberövad anhörig i Umeå med omnejd. Med hjälp av VLL:s Folkhälsobidrag 2018 har Kumulus även kunnat starta upp i Skellefteå. När Kumulus startade fanns inget stöd för målgruppen barn med frihetsberövad anhörig norr om Uppsala. Andra organisationer som Solrosen – Göteborgs Räddningsmission och BUFFF har under drygt 20 år erbjudit stöd till målgruppen i södra Sverige.

I slutet av år 2018 tar projektstödet för Kumulus verksamhet slut från Allmänna Arvsfonden. Under projekttiden år 2015-2018 har vi arbetat mycket med att etablera verksamheten; rekryterat kompetent personal, utformat barnanpassade lokaler, hittat arbetsformer/-metoder, synliggjort målgruppen och dess behov genom exempelvis föreläsningar och media samt skapat viktiga kontakter och nätverk. Vi har även med finansiering från Kriminalvården regelbundet besökt häkte och anstalter för att tala med intagna om vikten av att vara en ansvarsfull vuxen och gett råd om hur de kan vara det för den hemmavarande familjen och barnen samt gjort månatliga besök hos kriminalinspektörerna på Frivården för att vidarebefordra kunskap om målgruppen.

När en förälder blir frihetsberövad hamnar ofta hela den hemmavarande familjen i kris och kaos. Kumulus erbjuder kostnadsfritt stöd i form av enskilda stödsamtal och stödgruppsamtal för barn och ungdomar mellan 4-18 år utifrån Solrosmodellen. Vi ger även barnens föräldrar, andra nära anhöriga till barnen samt yrkesverksamma vägledning och rådgivning, detta för att indirekt ge ett vidare stöd åt barn i vår målgrupp.

Vi har tystnadsplikt, ingen rapporteringsskyldighet men dock skyldighet till orosanmälan. I dagsläget har vi 12 barn i direkt stöd. Den hemmavarande omsorgspersonen och barnet är delaktiga i att tillsammans med personal utforma stödet; vilket behov av stöd som finns och hur länge stödet behövs. Kumulus har 2 anställda (à 75%); en socionom och en pedagog.

Vilka behov har barnen i målgruppen?

Barn till frihetsberövade föräldrar har kallats ”de sällan nämnda och ofta bortglömda brottsoffren”. Barnen är oskyldiga till sina föräldrars kriminalitet och gärningar men blir indirekt straffade och stigmatiserade även de genom den vuxnas frihetsberövning. Barnet upplever ofta stor saknad efter den fängslade föräldern och upplever samtidigt en ambivalens med många frågor och funderingar - får man älska en mamma eller pappa som dödat någon? Känslan av skuld och skam är vanlig. Många barn väljer att inte berätta om föräldrarnas frihetsberövande och bär därmed omkring på en hemlighet, vilket kan utveckla ett dåligt psykiskt mående som ofta även tar sig uttryck i somatiska besvär. På Kumulus hittar barnen en plats där de får hjälp och stöd med allt detta. Syftet är att minska deras dåliga mående över situationen och därigenom minska risken för att de ska utveckla psykisk ohälsa framgent.

I Sverige finns det varje år uppskattningsvis 30 000 barn som lever med en frihetsberövad förälder om man räknar in de föräldrar som finns på anstalt och inom frivården. I denna siffra räknas enbart biologiska föräldrar in, inte andra viktiga vuxna i ett barns omedelbara närhet, ex. bonusföräldrar, äldre syskon eller mor-/farföräldrar. Siffran visar heller inte alla de barn som har en förälder eller anhörig i häkte eller de barn till de före detta frihetsberövade, barn som kan bära spår av ett trauma i samband med frihetsberövandet långt in i vuxenlivet och vara orsak till ett långvarigt dåligt psykiskt mående.

Vi har under dessa år kunnat se att behovet av stöd till målgruppen barn och ungdomar med frihetsberövade föräldrar och anhöriga är stort – de behöver ett specifikt stöd i form av riktade insatser som andra aktörer såsom elevhälsa och primärvård inte i nuläget kan tillgodose. De har ett behov av att bli informerade t.ex. om hur rättsprocessen går till och hur det ser ut i ett häkte. De behöver få svar på sina specifika frågor kring frihetsberövandet - vilket de andra aktörerna såsom polis, rättsväsende och elevhälsa inte i nuläget ger dem. Barn som inte får förklaringar till det som hänt deras frihetsberövade förälder eller anhörige fantiserar ibland ihop en förklaring som ofta är värre än verkligheten. Barnen behöver hjälp med att förstå och bearbeta sin situation. De behöver hjälp att sätta ord på sina känslor och få prata med vuxna med specialkunskaper kring området. I samtal med barnen som har varit på Kumulus framkommer det att det varit särskilt viktigt för dem att få vara på en plats där vuxna inte dömer dem och förstår vad det är de pratar om. Vårt förhållningssätt utgår från Barnkonventionen samt teorin om KASAM (Känsla av sammanhang – Begriplighet, Hanterbarhet, Meningsfullhet) vilken vi försöker höja hos barnen och familjerna.

Vi vet att de hemmavarande omsorgspersonerna (de vuxna) runt barnen i stor utsträckning lämnas ensamma i sin situation och har stora kunskapsluckor kring ex rättsprocessen eller hur det fungerar i ett fängelse, hur de ska prata, dvs. vad de ska säga och hur mycket de ska berätta för barnen. Eftersom de vuxna liksom barnen utsätts för en ofrivillig separation i samband med frihetsberövandet kan de också drabbas av många psykiska svårigheter, allt från kris och chock till känslor av sorg och depression. De lämnas också att ensamma klara av vardagens alla praktiska bestyr som en barnfamilj har; handla, laga mat, städa, tvätta,

läxläsning etc. Dessutom förlorar familjen i samband med frihetsberövandet en inkomst, vilket skapar en ekonomiskt otrygg situation som de måste förhålla sig till och försöka lösa. Många av de hemmavarande omsorgspersonerna vi har mött har efterfrågat en stödgrupp för dem. Vi vet att det finns ett stort läkande i att möta andra som befinner sig i samma situation. Det har vi har sett tydligt bland de barn som vi har erbjudit stödgrupper. De har alltför ofta trott att de är ensamma om sin situation. Att tillsammans med andra som är i liknande situation få samtala om allt det svåra är väldigt givande för dem. Vi är övertygade om att en stödgrupp för vuxna skulle ha samma effekt.

Vad säger forskningen?

Barnombudsmannen konstaterar i sin rapport Straffa inte barnet! (BR2004:01) att barn till de som frihetsberövas är en bortglömd grupp i samhället. Mellan år 2010-2012 genomfördes en större europeisk studie inom COPING-projektet (slutrapporten från projektet går att finna här <http://childrenofprisoners.eu/wp-content/uploads/2013/12/COPINGFinal.pdf>) Där undersöktes mående, förutsättningar och behov hos barn med frihetsberövad förälder/anhörig.

Det framgick i COPING-studien att de svenska barnen i stor utsträckning saknar samhälleligt stöd och har en högre risk för psykisk ohälsa och utvecklande av egen kriminalitet, än den generella befolkningen (se Kriminalvården, 2010:183). Barn med frihetsberövad förälder/anhörig behöver få ett känslomässigt stöd, stärka upp sin identitet, uppleva hoppfullhet och begriplighet och få information om situationen. Ett exempel på stöd som upplevs hjälpsamt är stöd på gruppnivå genom ideella organisationer, där barnen får sätta ord på sina känslor och träffa andra barn med liknande upplevelser. Ideella organisationer känns mindre hotfullt att söka stöd hos än hos offentliga organisationer kopplade till myndigheter.

Barn och ungdomar med en frihetsberövad förälder är en särskilt utsatt grupp som tyvärr sällan erbjuds riktade stödinsatser till skillnad från exempelvis barn och ungdomar som har en förälder med missbruksproblematik. Detta är problematiskt, dels ur ett samhällsperspektiv och dels utifrån ett individuellt perspektiv. Ur samhällsperspektiv är det problematiskt då ett uteblivet stöd kan innebära att barnen och ungdomarna drabbas av psykisk ohälsa alternativt utvecklar egen kriminalitet. Detta innebär stora kostnader för samhället i stort. Ur det individuella perspektivet innebär det ett stort lidande, både i nära tid och på lång sikt.

Vad vill vi göra framåt?

Kumulus vill ta med de kunskaper och erfarenheter vi fått under dessa tre projektår och driva verksamheten vidare samt även utveckla det stöd vi erbjuder. Därför ansöker vi nu om detta Folkhälsobidrag för år 2019 från Västerbottens Läns Landsting. Under året vill vi:

- fortsätta erbjuda riktade stödinsatser till barn och familjer med frihetsberövad anhörig i Umeå och Skellefteå. Kumulus vill fortsätta vara en trygg mötesplats för målgruppen där allvarliga samtalsämnen kan tas upp och varvas med lättsammare aktiviteter i form av lek, spel och pyssel. Vi vill erbjuda enskilda samtal och stödgrupper till barn och ungdomar, 4 år-18+ år, till deras omsorgspersoner samt till yrkesverksamma.
- starta upp en stödgrupp för de vuxna omsorgspersonerna till barn/ungdomar som har en frihetsberövad förälder. Stödgruppen för vuxna ska hållas en gång i månaden.
- fortsätta uppmärksamma denna dolda målgrupp bland de yrkesverksamma som kommer i kontakt med familjerna, genom föreläsningar, framställning och spridning av information/trycksaker samt fortsatt utvecklande av vårt nätverk. Vi vill se en fortsatt och fördjupad samverkan med Barnombuden på NUS och Skellefteå Lasarett. På våra föreläsningar för yrkesverksamma framkommer det alltid att deras frågor till barn och vuxna om deras livssituation ofta rör våld och/eller missbruk, sällan just kring ämnet frihetsberövade. En djupare kunskap om ämnet behövs. Vi vill även skapa en fördjupad samverkan med Rättspsykiatri, där vi vet att många barn och anhöriga till intagna finns. Dock är stigmatiseringen, skulden och skammen så stor att många blir lamslagna - få söker aktivt stöd. Ett nära samarbete med RPS ökar möjligheten för de anhöriga att få vårt stöd.
- agera följeslagare till barn och ungdomar när de vill besöka sina frihetsberövade föräldrar på anstalt, häkte eller RPS. Barn har rätt att träffa sina föräldrar (och givetvis rätt att avstå) enligt barnkonventionen. Men alla föräldrar lever inte ihop. Den hemmavarande föräldern kanske inte vill ha något med den frihetsberövade att göra. Barnet blir då lidande. Vi erbjuder att agera följeslagare vid dessa situationer.
- utöka målgruppen till att inte bara innefatta barn och familjer i Umeå och Skellefteå med omnejd utan även till barn i hela Västerbottens län. I samverkan med Region 10 behöver vi få undersöka hur vi kan utveckla metoder, exempelvis i formen av digitala lösningar, för att kunna erbjuda stöd i ett större geografiskt område. Ur ett jämlikhetsperspektiv skulle detta gagna många fler barn och familjer, exempelvis i glesbygdsområden, vilka idag har svårt att få stöd i samband med en förälders eller anhörigs frihetsberövande. Vi vill sedan sprida kunskap och erfarenhet från detta arbete nationellt till andra aktörer som arbetar med liknande stödverksamhet.

Kumulus långsiktiga mål är att förebygga att barn/ungdomar och hemmavarande omsorgspersoner på grund av sin utsatta situation i samband med en förälders eller anhörigs frihetsberövande drabbas av psykisk ohälsa eller utvecklar egen kriminalitet.